

NASCHRIFT BIJ: NOGMAALS: DE MAATSCHAPPELIJKE ROL VAN DE ACCOUNTANT

door J. A. Burggraaff

Ik ben collega Blokdijk erkentelijk voor de aandacht die hij aan mijn bijdrage in het nummer van maart 1980 heeft gegeven. Hij is er echter niet in geslaagd zijn zienswijze voor mij te verduidelijken. Veeleer houdt zijn reactie een bevestiging van mijn standpunt in. Laat ik pogen dit in kort bestek aan te tonen.

ad 1.

Blokdijk beweert dat zijn artikel, gepubliceerd in het nummer van november 1979, een interpretatie behelst, geen oordeel. Ik citeer (pag. 483): „Voor de bevrediging van vele behoeften is de eerste methode stellig de doelmatigste: het ligt nu eenmaal in de menselijke aard, dat men zich meer inspent voor de bevrediging van de behoeften van een ander indien men daar zelf belang bij heeft.” Ik beschouw dit als een oordeel, niet als een interpretatie. Tot dat oordeel is Blokdijk uiteraard gerechtigd, en mogelijk ben ik het nog met hem eens ook. Maar ik ontken dat hierop een analyse van de maatschappelijke rol van de accountant kan worden gebaseerd. Ongeacht hoe een samenleving is georganiseerd is er een rol voor accountants - hoe ook genaamd, hoe ook georganiseerd, in welke positie dan ook - wanneer er behoefte is aan de vaststelling van betrouwbaarheid en correctheid van informatie. Accountants waren er heel wat eerder dan ondernemingen.

ad 2.

Ik constateer dat Blokdijk terugkomt van wat hij eerder schreef (pag. 490): „De maatschappelijke functie van de accountant vindt hierin (d.w.z. mogelijke twijfel bij belanghebbenden aan de geloofwaardigheid van de verantwoording) zijn bestaansgrond”.

Als de primaire rol is: het verlenen van geloofwaardigheid aan verantwoordingen - nog steeds in de zin die Blokdijk daaraan hecht - dan is bij hem toch in het duister gebleven, hoe de secundaire rol is te funderen. Dat de aard van de te controleren informatie niet van betekenis zou zijn heb ik niet gesteld.

ad 3.

Blijkbaar bestaat tussen Blokdijk en mij verschil van mening over de betekenis van het woord „vrijheid”. Voor mijn besef is iemand die verantwoording af moet leggen, niet meer vrij; volgens Blokdijk kennelijk wel. De lezer make dit zelf maar uit. Ik weersta de verleiding om het begrip „delegatie” nu nader uit te werken. Ter geruststelling van Blokdijk: de conclusie zou niet zijn dat heden ten dage hier te lande alleen aandeelhouders recht op verantwoording zouden hebben.

ad 4.

Het ziet er naar uit, dat Blokdijk en ik langs elkaar heen praten. Strekking van mijn betoog is, dat het niet aan Blokdijk of aan mij is de grenzen der verantwoording aan te geven. Dat doen anderen, na strijd op het maatschappelijke of politieke erf. Blokdijk's betoog zou te waardenen zijn als stellingname van een der partijen in die strijd. Maar als accountant hebben hij noch ik daarin partij te kiezen. Het beroep blijve in deze neutraal.

ad 5.

Blokdijk gaat hier niet in op hetgeen ik heb gesteld als uitgangspunt voor een vruchtdragender gedachtenwisseling. Aan zijn exclamaties over het karakter van de accountantsdagen van de laatste jaren ga ik voorbij. De lezer kan aan de hand van de gepubliceerde verslagen vaststellen of het waar is dat in het geheel geen aandacht geschonken is aan de positie van degene die al die informatie verstrekken moet.

ad 6.

Blokdijk releveert hier een tekort aan maatschappelijke participatie. Ik ben mij er niet van bewust daartoe aanleiding te hebben gegeven. Zo ik al een stempel op de beroepsorganisatie zou hebben gedrukt, heeft dat toch wel in de eerste plaats gelegen in de intensivering van contacten met representanten van samenleving en overheid, daarbij strevend naar een evenwicht tussen geïnteresseerdheid en afstandelijkheid. Wanneer Blokdijk zou willen bepleiten, dat de beroepsorganisatie zich in de maatschappelijke en politieke strijd zou moeten begeven, dan meen ik dat het bestuur zich terecht daarvan heeft onthouden. De leden denken daarover niet gelijkelijk, en afgezien daarvan: de belanghebbers zijn mans genoeg om hun eigen boontjes te doppen. Ik betreur het dat Blokdijk een recent bestuursvoorstel over het werkterrein van accountants in dienstbetrekking ten tonele voert, ter adstructie van zijn stelling, dat er in de beroepsorganisatie onvoldoende maatschappijgericht denken wordt gevonden. Hij behoort te weten dat men op déze wijze niet over dit gecompliceerde onderwerp kan discussiëren.